

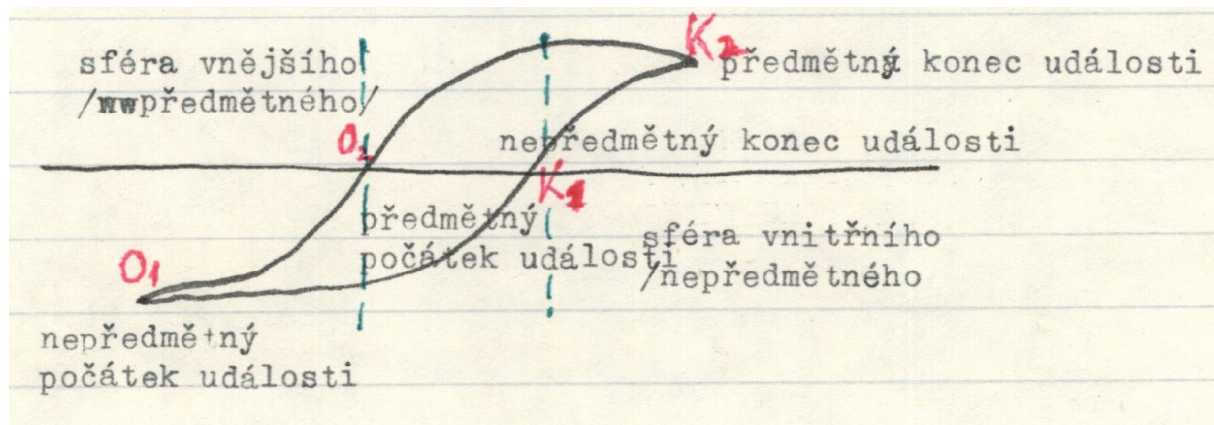
Událost [1984]

01 Událost je určitou částí vnitřně integrovaného dění. Můžeme nechat stranou otázku, zda je možné a jaké má vlastnosti dění, které takto vnitřně integrováno není a proto nemůže být považováno za událost. Stranou můžeme také nechat otázku, zda veškeré dění neprobíhá nutně v rámci Vesmíru, který má také svůj počátek a konec a tak v jistém smyslu představuje jednu velikou událost. Takže vzniká další otázka, zda je možná událost bez dokonalého vnitřního sjednocení, tj. obsahující subudálosti, které nejsou integrovány ve vyšší superudálosti, nýbrž zachovávají si v jejich rámci jakousi samostatnost, která není nijak koordinována – nebo alespoň nikoliv dostatečně koordinována – z vyšší integrační roviny nějaké superudálosti. Těmito dvěma otázkami se budeme zabývat na příčném místě.

6. 7. 1984

02

Vnějšně je událost charakterizována tím, že má počátek, průběh a konec. Pokud však zůstáváme poplatní předmětnému myšlení, nedostává se nám možnost, jak myšlenkově uchopit jak počátek, tak průběh události, a zůstáváme ve svých reflexích závislí na povaze jejího konce (resp. jejích konců). To souvisí s tím, že dění události musíme chápat nikoliv pouze jako změnu v lineárním čase, nýbrž jako zvnějšňování vnitřního. Počátkem události není moment jejího prvního uskutečnění, tj. prvního provedení kroku zvnějšnění, zpředmětnění; událost začíná se svým děním daleko dříve. Proto také musíme předpokládat, že událost překračuje hranici mezi vnitřním a vnějším nikoliv v jediném okamžiku (o zejména nikoliv v nějakém časovém bodě), nýbrž po jistou delší dobu. Zároveň musíme předpokládat, že této době předchází jakési „období“ událostního dění, jež dosud nedospělo k žádnému zvnějšnění, a na druhé straně že po posledním kroku zvnějšňování události, kdy vnitřní složka dění se už vyčerpala, ještě nějakou dobu pokračuje dění události v její ryze vnější složce. Pokusme se věc znázornit graficky:

03

Pokud bychom se soustředili jen na průmět dění události, jak se jeví na ose lineárního času (což – jak upozorňujeme – není čas reálný, nýbrž pouhá myšlenková konstrukce), můžeme rozdělit dění události na tři nestejně etapy. První trvá od O1 (nepředmětného počátku) až po O2 (předmětný počátek) a je charakterizována ryzí nepředmětností. V této etapě nemůže být událost ani registrována, ani nemůže být předmětem reakce jiné události. Druhá etapa představuje integritu vnější i vnitřní stránky a trvá od O2 do K1 (nepředmětného

konce události). V průběhu celého tohoto období událostného dění dochází trvale k přechodu (přecházení) vnitřní stránky události v stránku vnější, tedy k jejímu zvnějšňování. Od K1 je zvnějšňování ukončeno, ale vnější (předmětné) dění ještě nějaký čas přetrvává. Etapa mezi K1 a K2 má ryze vnější (předmětný) charakter.

04

Událost je schopna reagovat na jinou událost pouze v prostřední etapě svého dění. Jiné události na druhé straně mohou reagovat na tuto událost jen v průběhu druhých dvou etap jejího dění. To vše ovšem za předpokladu, že není možný žádný kontakt mezi událostmi ve sféře vnitřního. To ovšem zdaleka není předpoklad samozřejmý, ale naopak potřebuje bližší zdůvodnění. Jen předběžně můžeme na tomto místě naznačit, že se dostáváme k velmi rozporné části celé problematiky. Sféra ryzí vnitřnosti (ryze vnitřního) není vnitřně rozhraničena. Proto by vnitřní stránky událostí měly jaksi splývat. To by však zároveň znamenalo, že neexistují žádné nepředmětné počátky událostí, nýbrž že jediným počátkem všech událostí je prostě celá sféra ryzí nepředmětnosti. Tím bychom se ovšem zcela vzdali možnosti myšlenkově uchopit skutečnost integrity události a museli bychom připustit ve světě předmětných skutečností naprostou nahodilost a nesouvislost. Abychom se těmto absurdním důsledkům mohli vyhnout, musíme předpokládat, že už v rámci nepředmětné sféry skutečnosti (v rámci ryzí nepředmětnosti) se nějak připravuje ona pluralita, bez níž by jednotlivé události nemohly vzniknout, a že zároveň něco z oné vnitřní nerozhraničenosti se ve struktuře události prosazuje jakožto její individuální integrita. Vzniká pak ovšem další otázka, proč je možnost vzájemného reagování událostí na sebe spíše možné tam, kde si události jsou vskutku vnější, než tam, kde se tato jejich vzájemná vnějšnost teprve připravuje.

05

Musíme dělat základní rozdíl mezi událostmi prvního řádu (primordiálními událostmi) a mezi všemi událostmi ostatními. To proto, že to, o čem jsme si zvykli mluvit jako o světě a o věcech, událostech a bytostech uvnitř světa, nepředstavuje úhrn událostí primordiálních, nýbrž spíš „úhrn“ či jakousi komplikovanou strukturu jejich vzájemných reakcí. To znamená jinými slovy, že mezi sférou ryzí nepředmětnosti a sférou světa, jak o něm běžně mluvíme, je ještě jedna vrstva, která představuje sféru docela zvláštní skutečnosti, jež se sice na jedné straně vydělila (odloučila) ze sféry ryzí nepředmětnosti, ale jež se ještě nestala součástí „světa“. Jakýkoli kontakt mezi sférou ryzí nepředmětnosti a sférou vnitrosvětských skutečností je prostředkován výhradně touto mezivrstvou primordiálních událostí. Jeden z rozhodujících rozdílů mezi primordiálními událostmi a všemi událostmi ostatními spočívá v jejich časové charakteristice. Směr událostného dění primordiální události je dán příchodem kusu budoucnosti a jeho přechodem přes aktualitu do minulosti. Naproti tomu ve světě, jak jej známe a jak o něm běžně uvažujeme, přechází časové dějství z minulosti přes přítomnost do budoucnosti, tedy směr toku času je opačný.

06

To musí být blíže objasněno. Na časové ose – např. v historii – je nejprve pravěk, pak přichází starověk, středověk a nakonec teprve novověk. Historické dění tedy směřuje z minulosti do budoucnosti. Díváme-li se na tutéž skutečnost z hlediska nějakého subjektu (v historii třeba nějakého národa nebo civilizace, v krátkých obdobích i jednotlivého člověka), shledáme, že napřed je národ nebo jednatel

mladý, pak stárně až posléze umírá. Časový směr dění je tu tedy opačný: od minulosti přechází k budoucnosti. Tady nejde o žádný subjektivní dojem, daný jen perspektivou. Jde skutečně o dvojí dění a tedy i o dvojí čas. Primordiální události mají jen jediný časový průběh: vycházejí z budoucnosti a končí v minulosti. Naproti tomu všechny události vnitrosvětské se vyznačují obojím časovým směřováním. Veškeré setrvačnosti a setrvačné tendence představují směřování z minulosti do budoucnosti a jeví se tak jako kauzální nexus, neboť to, co je na časové ose dříve, co je starší, ovlivňuje to, co přichází později a co je tedy jakoby mladší. Přitom musíme ovšem pamatovat, že v tomto smyslu je starší např. mládí člověka, zatímco jeho stáří je mladší, novější. Z toho je zřejmé, že ačkoliv život jedince znamená jít vstříc tomu, co ještě není, a tedy směřovat do budoucnosti, jeví se zvenčí jako přechod z minulých dní a roků přes přítomnost do dnů a roků budoucích, tedy jako přechod z dětství přes mládí a dospělost ke stáří. Základem tohoto dvojího pohybu je dění primordiálních událostí jako základu pro dění událostí vyšších úrovní, jež jsou schopny něčeho navíc, totiž pohybu zvnitřnění na rozdíl a v opak pohybu zvnějšnění.

07

Celou věc je možno ovšem vyložit také opačně. To záleží na „souřadnicové soustavě“, kterou právě zvolíme. Nezávisle na tom však zůstává skutečností, že jde o dvojí směr, navzájem protichůdný a opačný. Subjektivní prožívání je součástí kulturní tradice, není však rozhodující pro posouzení otázky skutečného směru dění. Archaický člověk se celoživotně orientoval na minulost a vědomě se tváří, čelem obracel do minulosti, k níž mířil a s níž se chtěl identifikovat. Obrat v tomto zaměření, k němuž došlo ve starém Íránu a později v radikálnější podobě ve starém Izraeli, znamenal vědomou orientaci na budoucnost a do budoucnosti, od níž seníž se očekávaly věci nové, nebývalé, spásné. Přitom však fakticky se vždy rodili lidé jako nemluvnata, která rostla a stárta a umírala (v příznivém případě) ve stáří, a to vše bez ohledu na povahu prožívání. Rozhodující je skutečnost, že událost je vždy rozvrhována ve svých počátcích, to znamená z budoucnosti a z nepředmětnosti směrem k minulosti a předmětnosti (to platí pro všechny události včetně primordiálních), ale že předmětné dění události se jeví jako determinované nebo alespoň podstatně podmíněné jednak minulostí, jež předcházela události a jež se minulostí události teprve stává tím, jak průběh její determinuje a ovlivňuje, jednak vlastní minulostí, kterou událost sebou nese jako své břemeno, ale i svou oporu a kostru.

6. 7. 1984